

Bijlage II: vierde tranche vitaliteitsacties

Om de vitaliteit te verbeteren zijn we continu in dialoog, waarbij de ontwikkelde vitaliteitskaarten steeds het kader zijn. Uit de dialoogrondes en de gesprekken die we hebben gevoerd, hebben zich steeds nieuwe prioriteiten aangediend. Vitaliteitsacties zijn vertaald naar uw raad in verschillende tranches.

Sinds de start van het programma zijn ruim zestig initiatieven ontstaan die de vitaliteit in wijken en dorpen verbeteren. De website <https://vitalewijkenendorpen.nl/> geeft inzicht in een groot aantal van die initiatieven. Ruim 90% van de vitaliteitsacties is door de enorme inzet van onze inwoners, partners reeds gerealiseerd.

Reguliere werkwijze en middelen

Uitgangspunt is dat wij zoveel als mogelijk direct in regulier beleid aan de slag gaan met de wensen en initiatieven van de inwoners. De afgelopen periode zien we dat veel initiatieven ondersteund konden worden vanuit onze reguliere werkwijzen en met reguliere middelen. Hierdoor laten we zien dat participatief werken daadwerkelijk steeds meer onderdeel is geworden van ons dagelijks werk. Door deze werkwijze hoeven we minder aanspraak op de Bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen te maken.

Enkele van de vele initiatieven, waarbij de werkwijze en financiering volledig is ingebed in onze reguliere werkwijze:

Initiatieven reguliere middelen	Wijk/dorp	Thema Vitaliteitskaart
Trapveldje naast Cruyff Court	Westrand	Meedoen Veilig Wonen
Verbeteren toegankelijkheid wijkhuis De Wieken	Kroeven	Wonen gezond meedoen voorzieningen
Opschoonactie Burgerhout	Burgerhout	Wonen Meedoen Veilig
Boekspot Heerle	Heerle	Meedoen voorzieningen
Verkeersmaatregelen Heerle	Heerle	Veilig Wonen
Broedplaats Langdonk	Langdonk	Wonen gezond meedoen voorzieningen

4de tranche vitaliteitsacties

In deze 4de tranche vitaliteitsacties is een aantal langer lopende acties concreet genoeg uitgewerkt, waarvoor we aan uw raad budget vragen om deze acties te realiseren.

Vitaliteitsactie	Bijdrage gemeente	Wijk/dorp	Thema Vitaliteitskaart
4-A Centrum Kalsdonk	€ 60.000	Kalsdonk	Meedoen Veilig Wonen
4-B Natuurlijke recreatieve speel- en ontmoetingsplaats Heerle	€ 40.000	Heerle	Wonen gezond meedoen voorzieningen
4-C Verbetering veiligheidsgevoel Desdia	€ 15.000	Kortendijk	Wonen Meedoen Veilig
4-D City Challenge eenzaamheid	€ 25.000	Centrum	Meedoen gezond voorzieningen
Totaal	€ 140.000		

De volgende uitgangspunten hebben we voor ook voor de vitaliteitsacties 4de tranche gehanteerd:

- *Goed plan, dan geld*
Dit principe hanteren wij voor onze gehele begroting en is dus ook onverkort van toepassing op de bestemmingsreserve 'Vitale Wijken en Dorpen'.
Dit uitgangspunt heeft tot gevolg dat wij aan uw raad meerdere tranches ter besluitvorming voorleggen. Wij vragen uw raad om geld beschikbaar te stellen voor acties die voldoende zijn uitgewerkt. Daarnaast geven wij uw raad inzicht in ons bekende kansrijke plannen voor volgende tranches. Met deze werkwijze brengen wij uw raad in positie bij de bestedingen vanuit de bestemmingsreserve 'Vitale Wijken en Dorpen'.
- *Plannen moeten bijdragen aan de vitaliteit*
Met wijk- en dorpsperspectieven, de vitaliteitskaarten, dialoogsessies en dialogen hebben wij een schat aan informatie gekregen over de mogelijkheden voor het versterken van de vitaliteit van wijken en dorpen en de prioriteiten daarin. De vitaliteitsacties die wij voorleggen zijn hieraan verbonden. De vitaliteitskaarten worden, in aansluiting op de frequentie van de bewonersenquête, elke twee jaar geactualiseerd. We kunnen hiermee op de vitaliteitskaart per wijk of dorp en voor de gehele gemeente zichtbaar maken of een score vooruit of achteruit is gegaan. De vitaliteitskaart is daarmee ook een evaluatie en (bij)sturingsinstrument.
- *Samenkracht*
We werken samen met inwoners en maatschappelijke instellingen aan de vitaliteit van de wijken en dorpen. Dat betekent dat we 'samen denken, samenwerken en samendoen'. Wij verwachten dus ook van onze inwoners, partners en andere maatschappelijke instellingen, en dit uiteraard vanuit verschillende rollen en mogelijkheden, inspanningen en initiatief bij het bedenken en realiseren van projecten en plannen. Door deze werkwijze leveren we ook een bijdrage aan het ontwikkelen van gezamenlijke daadkracht.
- *Permanente dialoog*
We blijven bij de uitwerking van de vitaliteitsacties in gesprek met inwoners, partners en maatschappelijke instellingen in onze gemeente. Hierdoor wordt de realisatie ook in gezamenlijkheid gedragen.
- *Van impuls naar een duurzame aanpak*
Wij proberen onze inzet zoveel mogelijk vanuit reguliere middelen vorm te geven. Sommige vitaliteitsacties die worden voorgesteld vragen een eenmalige investering. Andere acties kennen een structurele 'exploitatiekost'. Dat betekent dat bij gebleken succes in de toekomst mogelijk structurele middelen moeten worden gevonden om de successen te continueren. De afweging om acties te continueren maakt onderdeel uit van de reguliere P&C-cyclus (kadernota en programmabegroting).

Hierna zijn de vitaliteitsacties nader uitgewerkt.

4-A Centrum Kalsdonk

Aanleiding

Het centrum van Kalsdonk heeft een mooie facelift gekregen met een nieuwe Aldi en buurtcentrum. Ook de weg is opnieuw aangelegd en de tuinen aan de Philipslaan zijn onder handen genomen. Het waterbekken dat is gecreëerd naast de parkeerplaatsen haalt echter het beeld van dit mooie centrum omlaag volgens bewoners en partners. Als het droog is, komt het steenpuin omhoog en ligt het vol stenen en keien. Buiten dat de stenen gebruikt kunnen worden voor vandalisme is, geeft het een verpauperd beeld. Vanuit het bewonersplatform / de bewoners

in Kalsdonk is daarom aangegeven dat zij zich willen inzetten voor een aangepaste inrichting van de waterpartij. Verder is aangegeven dat een betere inpassing van het overige deel van het grasveld, dat aansluit bij de omgeving, voor inwoners wenselijk is.

Beoogd effect en resultaat

Het creëren van een groen en natuurlijk recreatiegebied (voorbeeld de Landerijen in het klein) in het centrum dat past bij de grote investeringen die het afgelopen jaar zijn gedaan in het hart van Kalsdonk. Een locatie die past bij het nieuwe elan van Kalsdonk.

Concrete activiteiten

- Brainstormsessie met bewoners(platform), winkeliers, brede school, buurtcentrum en partners over inrichting, toezicht en beheer;
- Het opstellen van een onderbouwd, nieuw plan voor het waterbekken als retentieplek;
- Ontwerp is klaar en door de betrokken partijen goedgekeurd en kan samen worden gerealiseerd.

Trekker en betrokken partijen

- AlleeWonen
- Wijzijn
- Gemeente
- Bewoners en -platform

Kosten

Over deze reeds aangekondigde vitaliteitsactie 'centrum Kalsdonk' zijn we sinds begin 2017 in gesprek. Deze actie is volgens ons nu voldoende concreet uitgewerkt. Er wordt een impuls van € 60.000,- uit de bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen aan uw raad gevraagd.

Tijd

- 2018

4-B Natuurlijke recreatieve speel- en ontmoetingsplaats Heerle

Aanleiding

In Heerle wordt op de oude sportvelden een woonwijk ontwikkeld. Een groep enthousiaste bewoners wil in hun dorp een natuurlijke speel- en ontmoetingsterrein aanleggen. Een terrein dat moet gaan dienen als ontmoetingsplek in een natuurlijke omgeving voor jong tot oud. Het terrein moet een ontmoetingsplek worden voor alle bewoners van Heerle. Een plek waar natuurlijk spelen, recreatie en natuur centraal staan.

De bewoners hebben samen een ontwerp (impressie) gemaakt waaruit de behoeften van het dorp duidelijk naar voren komen.

Om loslopende honden de ruimte te geven en te zorgen dat overlast wordt beperkt, is het gewenst en logisch om aan de westkant van het terrein een hondenspeelplaats aan te leggen die door de initiatiefnemers zelf onderhouden wordt.

Beoogd effect en resultaat

- Een natuurlijk speelterrein voor kinderen in een natuurlijke en groene omgeving. Te denken valt aan klimlocaties, ondiepe retentie zones, beweegroutes, sporten.
- Een hondenspeelplaats voor de honden. De activiteiten worden zoveel mogelijk aan de westkant van het terrein georganiseerd om eventueel overlast voor de bewoners tot een minimum te beperken.

<ul style="list-style-type: none"> • Aan het natuurlijke karakter wordt verder invulling geven door een brede groene houtwal. Een houtwal waar natuur zich kan ontwikkelen en ruimte biedt voor eet-schuil- en broedgelegenheid voor flora en fauna. • Om de natuurlijke uitstraling te versterken worden verschillende solitaire bomen aangeplant.
<p><u>Concrete activiteiten</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van een definitief plan met daarbij horende detailtekeningen door en met bewoners. • In maart 2018 bewonersbijeenkomst. Hierin worden ook verdere afspraken gemaakt over de werkzaamheden die door de bewoners worden gedaan. Te denken valt aan het samen aanleggen en het structureel onderhouden (van een gedeelte) van het hele terrein. Werkzaamheden zoals snoeien, onkruidbeheersing, opknappen van speelelementen. • Vervolgens zal een overeenkomst worden opgesteld waarin de manier van participeren zal worden vastgelegd. • Inzet van bewoners: aantal honderden uren of een combinatie van uren tijdens de aanleg en het in eigen beheer nemen van het onderhoud.
<p><u>Trekker en betrokken partijen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dorpsraad Heerle; • Bewoners en omwonenden (bewoners Runningstraat); • Gemeente.
<p><u>Kosten</u></p> <p>Inmiddels is draagvlak gecreëerd en is er een goed beeld van de benodigde materialen en werkzaamheden. De ontwerpschets moet nog wel worden verfijnd, maar kosten worden geschat op € 40.000 waarbij een grote hoeveelheid uren geleverd gaan worden door inwoners, zodat het echt een plek voor en door Heerle wordt.</p>
<p><u>Tijd</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 2018

<p>4-C Positieve veiligheid DesDia</p>
<p><u>Aanleiding</u></p> <p>Het schietincident op de Diamantdijk (nabij de Desmijndijk) op 5 december 2017 (zie http://bit.ly/2BSSbE1) heeft buurtbewoners geschokt en het veiligheidsgevoel aangetast. Met de bewonersgroep van Stichting DesDia is besproken dat er iets gedaan moet worden aan het veiligheidsgevoel wat boven de reguliere inzet van organisaties en bewoners uitgaat, maar dan wel op een positieve manier.</p>
<p><u>Beoogd effect en resultaat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De unheimische onderdoorgang van Desmijndijk sociaal vriendelijk maken: <ul style="list-style-type: none"> - het wildplassen is gestopt; - er is geen af- en aanrijden van vermoedelijk drugsgelateerde voertuigen.   • De parkeerterreintjes aan de achterzijden van de woningen (Desmijndijk en Diamantdijk 1 - 84) sociaal vriendelijker maken.
<p><u>Concrete activiteiten</u></p> <p>De activiteiten volgen de handreikingen van de VU Amsterdam voor 'positieve veiligheid'. Bewoners hebben nadrukkelijk gesteld dat hun woongebied géén 'gated community' moet worden met camera's, hekken, ongezellig licht, veelvuldige controles van politie en handhavers, etc. Juist door het positieve te benadrukken zullen negatieve elementen minder invloed hebben.</p>

Er wordt gebruik worden gemaakt van instrumenten gericht op onbewuste gedragsbeïnvloeding (nudging).

Net als bij de succesvolle aanpak van problematiek op andere locaties worden in nauw overleg met bewoners stap voor stap relatief eenvoudige maatregelen getroffen, waarvan het effect gemonitord wordt. Bij succes van deze pilot zullen we onbewuste gedragsbeïnvloeding verder toepassen in situatie waarbij dat past.

Trekker en betrokken partijen

- Werkgroep DesDia
- Buurtbewoners
- AlleeWonen
- WijZijnTraverse
- Gemeente (wijkchef + buitenploeg / adviseur veiligheid)
- Politie
- Vluchtelingenwerk
- WegwijsRoosendaal
- Lokale graffitikunstenaars en een lokale groen/landschapsonwerper

Kosten (gemeente)

- Aanpassingen openbare ruimte vóór de onderdoorgang	€ 10.000
- Aanpassingen in de onderdoorgang	€ 2.500
- Niet-fysieke maatregelen gericht op gedragsbeïnvloeding overlastgevers	€ 1.500
- Communicatie en contact met buurtbewoners	€ 1.000

Totaal € 15.000

AlleeWonen draagt bij in aanpassingen onderdoorgang, m.n. door verwijderen objecten en bouwkundige aanpassingen, bijdrage in natura t.w.v.ca. € 5.000.

Bewoners gaan de parkeerterreintjes aan de achterzijde onderhouden.

Tijd

Start: 2018

Tussentijdse evaluatie half 2018

Afronding: eind 2018

4-D City Challenge eenzaamheid Centrum

Aanleiding

We zien dat in een aantal gebieden initiatieven moeizaam ontstaan, doordat er geen groot netwerk is. We willen in gebieden waar netwerken niet vanzelf ontstaan op een andere wijze initiatieven stimuleren door te experimenteren.

Het Bewonersplatform Centrum (BPC) is bezig met een doorontwikkeling. Zij constateren dat de traditionele rol van een Bewonersplatform niet meer past bij de samenstelling en de vraagstukken in het Centrum. Aanleidingen voor de doorontwikkeling zijn:

- Teruglopend ledenaantal bestuur BPC;
- Teruglopend draagvlak bij bewoners om samen te werken aan de vitaliteit;
- De samenstelling in het centrum is anders dan in wijken en dorpen;
- Het centrum heeft een 'huiskamerfunctie' voor bewoners, bezoekers en ondernemers.

Het BPC heeft geconstateerd dat de resultaten van de analyse van Vitale wijken en dorpen de basis vormen voor het prioriteren en faseren van de domeinen waarop de doorstart van het BPC wordt gevormd, ofwel de bewoner bepaalt. Hiermee is het BPC, samen met de gemeente, bewoners en

partners aan de slag gegaan. Dat heeft geresulteerd in een doorstart van het BPC. Belangrijkste elementen van de doorstart van het BPC zijn:

- een verbindende rol naar bewoners;
- themagericht zaken aanpakken;
- aanvullend op wat er al is;
- noodzakelijke uitbreiding van het netwerk;
- rol van aanjager van activiteiten in het kader van de vitaliteit.

Het eerste thema dat aan de hand van gesprekken met inwoners, partners en ondernemers en de vitaliteitskaart is bepaald en waarop het BPC inzet, is 'eenzaamheid'. We zien dat:

- tijdens de dialoogsessies in 2015 eenzaamheid geprioriteerd is als één van de vijf prioriteiten;
- door de vitaliteitsactie 1ste tranche 'Centrum voor elkaar team' is gestart;
- Eenzaamheid nog steeds prioriteit heeft volgens de vitaliteitskaart 2016;
- Het BPC inmiddels verschillende bijeenkomsten over dit thema heeft georganiseerd, waarbij het BPC niet alleen het doel heeft om tot oplossingen te komen om eenzaamheid te verminderen, maar ook om alle stakeholders met elkaar in contact te brengen die een rol kunnen spelen bij de eenzaamheidsaanpak.
- Alle bevindingen van het project 'Eenzaamheid' door het BPC worden samengevat en gebundeld.

Het BPC wil samen met de gemeente actief ophalen van initiatieven en ideeën en initiatieven op het gebied van eenzaamheid. De conclusies en aanbevelingen van het BPC willen we graag als kaders gebruiken om een City Challenge 'Eenzaamheid' uit te schrijven aanvullend op de reguliere werkwijze.

Wat is een City Challenge?

Een City Challenge is een instrument om bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie te stimuleren. Inwoners worden opgeroepen ideeën of initiatieven in te dienen die bijdragen aan het voorkomen of verminderen van eenzaamheid.

Door het uitschrijven van een City Challenge wordt een beroep gedaan op de kracht van onze samenleving; the wisdom of the crowd. We zagen dat door de City Challenge sportpark Red Band het unieke concept Wieler-Experience is ontstaan.

Beoogd effect en resultaat

We willen de ervaring, kennis en creativiteit die aanwezig is in onze samenleving beter benutten om tot betere initiatieven en ideeën te komen als het gaat om de eenzaamheid in het Centrum.

Door de ideeën / initiatieven die we met een City Challenge ophalen:

- Wordt de eenzaamheid tegengegaan in het Centrum;
- Worden ook andere doelgroepen bereikt dan de usual suspects. We denken betrokken inwoners en creatieve ondernemers te bereiken en dagen hen uit om mee te denken over dit maatschappelijke vraagstuk;
- Wordt op unieke manier expertise en creativiteit gedeeld; Inwoners, partners en bedrijven worden op een andere wijze gestimuleerd mee te denken en doen;
- Worden de beste ideeën / initiatieven beloond met prijzengeld en/of een subsidie om de ideeën te realiseren. Op deze manier verwachten we veel voorstellen te krijgen.
- Krijgen we door de inzendingen een beeld bij wat er speelt en vaak ook inzicht in achterliggende problemen.
- Zetten we inwoners aan het denken over het verbeteren van de vitaliteit. Een City Challenge is een effectieve bewustwordingscampagne voor een bepaald thema of probleem. Contact en ontmoeting wordt gestimuleerd.

Concrete activiteiten

Initiatieven en ideeën ophalen door het uitschrijven van een City Challenge aanvullend op de andere methoden zoals de Centrumtafel. De uitgangspunten van de vitaliteitsacties zijn hier geldend aangevuld met de aanpak in Centrum.

Trekker en betrokken partijen

- Bewonersplatform (BPC), bewoners, Centrum voor elkaar team (voorheen STA-team), professionals waaronder Wijzijn, TWB, KBO, maatschappelijke instellingen, Wegwijs, gemeente.

Kosten (gemeente)

In totaal is € 25.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de City Challenge en de ideeën / initiatieven in het kader van eenzaamheid in het Centrum. We denken dat we met dit bedrag een goede impuls kunnen geven aan de aanpak van eenzaamheid in het Centrum. De ideeën kunnen we gebruiken we als input voor beleidsvorming.

Tijd

2018

Volgende tranches

In gesprekken met bewoners en professionele partners zijn kansrijke vitaliteitsacties ontstaan. Deze vitaliteitsacties vragen nog nadere uitwerking. Deze initiatieven zijn kansrijk voor een volgende tranche.

<i>Kansrijke vitaliteitsacties</i>	<i>Wijk/dorp</i>	<i>Thema Vitaliteitskaart</i>
Dijkcentrum binnenterrein	Kortendijk	Voorzieningen Meedoen Wonen
Ontwikkeling kerk Nispen (i.r.t. positionering Nispen)	Nispen	Gezond Voorzieningen Meedoen Wonen
Project DNA Wouw	Wouw	Gezond Voorzieningen Meedoen Wonen
Toegankelijkheid kerk Heerle	Heerle	Gezond Voorzieningen Meedoen Wonen